

Tanítók Tanácsadója, Berwaldszky Kálmán és Moravitz Lajos köremüködéssel szerkesztette **Kőrösi Henrik**. Két kötet. Bp., 1923. Lampel.

Bizonyára minden, népoktatás terén dolgozó tanító, tanár vagy hivatalnok kezében megfordult már ez a 36 ív terjedelmű könyv, melyben a Néptanítók Lapja szerkesztője két szerkesztőtársával és a népoktatásügy több munkásával 1923-ban feldolgozta a népoktatásügy akkori magyarországi viszonyait. Ritkán megjelenő lapunkban csak most van alkalmunk erre a gyakorlati-életben sokak által használt könyvre kitérni. Késői volna a munkának a beosztását és szerkezetét most ismertetni, hiszen ismerjük valamennyien. Ahelyett rá akarok mutatni arra, hogy a jelenlegi viszonyok között, mikor semmi sem állandósul és minden állandóan változik, mennyire szükséges az ilyen összefoglaló munka, mely pl. az illetményügyekben, vezérszavak és tárgymutató szerint, gyorsan eligazít. Az is igaz, hogy éppen ezek az ügyek olyan gyorsan változnak, hogy az 1923-ban megjelent könyv már átdolgozásra, kiegészítésre szorul. Még az állandóbb jellegű kérdésekben is, mint pl. a szervezeti, igazgatási és rendtartási ügyekben az utóbbi években gyökeres változások történtek s az új népiskolai tanterv, a nemzeti kisebbségek tanterve, a polgári iskolai rendtartás, a tanítóképző-intézeti tanterv, utasítások és képesítő vizsgálati szabályzat megjelenésével az 1923. évi állapotok a népoktatásnak csaknem minden fokozatában és típusában már elévültek és kiegészítésre szorulnak. Mindamellett az 1923-ban fennállott viszonyok ismerete is igen sok esetben szükséges.

Ilyen természetű a Vegyes ügyek címen összefoglalt rész is. Az abban tárgyalt különböző területekre vonatkozó adatok a legújabb rendeletek határozmányjaival kiegészítve nagyon jó szolgálatot tesznek különösen annak a kezében, akinek mint igazgatónak, hivatalnoknak gyakran kell a tanügyi adminisztráció szövevényes területén eligazodnia.

Nagyon helyes, hogy a szerkesztő állandóbb jellegű pedagógiai tájékoztatót is nyújt a második kötetben. Itt különösen értékes az óvodákra vonatkozó, gondos körültekintéssel készült összefoglalás. Kissé már megmerevedett és túlságosan iskolás külsőt öltött kisedővásunkba és teljesen elavult óvónőképze-sünkbe a rövid áttekintésben nyújtott gondolatok megújodást és életet vihetnek, ha az óvónők gondosan elolvassák és lelkiismeretesen a végére járnak az olvasottaknak, s a gyakorlatban meg is valósítják.

A népiskolákra vonatkozó rész csak a tanítás felépítésével és a különféle tárgyak tanítási tervezeteinek készítésével foglalkozik s könnyen azt a tévhitet keltheti a tanítóságban, hogy az óvodában ugyan kell még a harmonikus nevelés minden ágával foglalkoznunk, de már az elemi iskolában minden az értelem síkjára vetíthető és a népiskolai munka a tanításban merülhet ki. A közölt mintatanításokból egyébként sokat tanul-

hat a tanító és analógia alapján a kezdő is megkísérelheti más tételek kidolgozását.

Mindezeket egybevetve megállapíthatjuk, hogy a Tanítók Tanácsadója hézagpótló könyv, melyre valóban szükség volt és melynek folytatása kívánatos volna.

Quint József.

Lux Gyula: A modern nyelvek tanulása és tanítása. Miskolc, 1925. Klein, Ludvig és Szelényi R.-T. könyvnyomdája. 200 l.

Manapság alig ismerünk égetőbb művelődési kérdést annál, amelyet a szerző ebben az okos könyvecskében elismerésre méltó elmélyedéssel, tárgya iránti szeretettel, sőt lelkesedéssel és hosszas tapasztalatok alapján elének tár. Egy elméleti bevezetés után a nyelvtanítás módszere körül keletkezett harcok történeti és kritikai áttekintését adja, majd a második főrészben egyenként teszi szóvá a nyelvtanításnak gyakorlati elemeit. Mindvégig távol tartja magát a szélsőségektől és minden sorából kiérezzük, hogy tapasztalatai alapján lendíteni óhajt a tanár és tanuló munkáján. Mondanivalóját népszerűen tudományos alakba önti, s ezzel nem csupán a tanárjelölteknek és kezdő tanároknak ad hasznos útmutatásokat, hanem jó szolgálatot tehet a művelt közönségnek is.

Lényegesebb bíráló megjegyzéseinket a következőkben foglaljuk össze: A szöveg és a felsorolt szakirodalom arra vall, hogy — néhány francia és angol mű kivételével — egyoldalúan a német szakirodalomra támaszkodik, amelyből lépten-nyomon bő eredeti idézetekkel szolgál. Kissé mostohán bánik el a mi idevágó Utasításainkkal és tanterveinkkel is (pl. 108—9. l.), jóllehet azok sok érdemes és a szerző nézeteivel nem egy tekintetben megegyező anyagot tartalmaznak. A *Nyelvoktatási reformtörekvések Magyarországon és Brassai Sámuel módszere* c. fejezetek (68—78. l.) mellett különös érdeklődésre tarthat számot a *Megoldatlan problémák* c. (98—100. l.), amelyben a szerző 31 ilyen megoldásra váró tételt sorakoztat fel. Ám ezek között akad olyan, amely immár nem kétséges, sőt olyan is, amelynek a körülmények szerint több (viszonylagos) megoldási lehetősége van. A felsoroltakhoz hasonló vitás kérdések egyébiránt még bőven akadnak. Ime csak taláalomra egy-néhány: Milyen előnyökkel és hátrányokkal jár az illető idegen honosok által végzett idegen nyelvtanítás? Milyen korban kezdjük az idegen nyelvek tanítását és milyen időközökben következhetnek azok egymásra? Hogyan óvhatjuk meg az anyanyelvet az idegenek káros hatásától? Milyen legnagyobb tanulólétszám mellett végezhetünk még eredményes tömegtanítást? Egyazon osztályban különválasszuk-e a kezdőket és a haladókat? Az iskolai nyelvtanítás legjobb esetben mennyire viheti? Hogyan győzhetjük le az idegen nyelven való beszéddel szemben tapasztalható idegenkedést? stb. A nyelvtanulás módszerei vagy legalább lehetőségei között felemlíthetők lettek volna még: a külföldön való tartózkodás, a nemzetközi gyermekesere (v. ö. nemzetközi tanulólevelezés 152. l.), továbbá a zöldidei tanfolyamok mint a tanárok továbbképzésének elfogadott sikeres eszköze. Még egy fontos részletkérdésben nem értünk egyet a szerzővel. Itt tapasztalataink, úgy látszik, szembe-